

ความเหมาะสมของดิน...

ในการสร้างสระน้ำในไร่นาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส ระน้ำหรือแหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกร มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ในการพิจารณาการเลือกพื้นที่เพื่อสร้างสระน้ำนั้นจำเป็นต้องพิจารณาถึงลักษณะและสมบัติของดินในการเก็บกักน้ำที่สำคัญได้แก่ ความลึกของดิน เนื้อดิน และความซบซึมน้ำของดิน ซึ่งสมบัติเหล่านี้สามารถเชื่อมโยงกับแผนทีกลุ่มชุดดิน แล้วสามารถจัดทำแผนที่ความเหมาะสมของดินในการสร้างสระน้ำในไร่นาได้ ความลึกของดินและเนื้อดินวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนทีกลุ่มชุดดิน ส่วนความซบซึมน้ำของดินใช้การทดสอบในสนาม

การจัดทำเริ่มจากวิเคราะห์จัดหมวดหมู่กลุ่มชุดดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แยกเป็นทีลุ่มและทีดอนแล้วจัดชั้นตามขนาดอนุภาคดินเป็นดินเหนียวละเอียดมาก ดินเหนียวละเอียด ดินทรายแป้งละเอียด ดินร่วนละเอียด ดินร่วนหยาบ ดินทราย และดินต้นปนกรวดลูกรัง แล้วเลือกชุดดินตัวแทนของแต่ละชั้น พิจารณาเลือกได้ 46 ชุดดิน ทำการหาค่าสัมประสิทธิ์ความซึมน้ำของชุดดินทั้ง 46 ชุดดิน ด้วยวิธี Open End Test โดยหากเป็นดินในทีลุ่มทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์ความซึมน้ำที่ความลึก 1, 2 และ 3 เมตร แต่หากเป็นดินดอนทดสอบที่ความลึก 1, 2, 3, 4 และ 5 เมตร เหนือระดับน้ำใต้ดิน ซึ่งตัวอย่างผลการทดสอบพบว่าชุดดินพิมาย ซึ่งเป็นดินเหนียวละเอียดมากพบในทีลุ่ม มีความซบซึมน้ำ 0.09–0.42 เซนติเมตรต่อวัน ชุดดินโคราชซึ่งเป็นดินร่วนละเอียดพบในทีดอน มีความซบซึมน้ำ 5.57–33.78 เซนติเมตรต่อวัน เป็นต้น แล้วนำค่าที่ได้มาจัดชั้นความเหมาะสมของดินในการเก็บกักน้ำ

นำข้อมูลความเหมาะสมของดินในการเก็บกักน้ำไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลการแพร่กระจายของคราบเกลือ ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบซ้อนทับ (Overlay) ก็จะได้แผนที่ความเหมาะสมของดินและเสี่ยงต่อการได้น้ำเค็ม ในการสร้างสระน้ำในไร่นาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังภาพ

ข้อมูลโดย...นายสมปอง นิลพันธ์

